

Kapel van Kanne en woonhuis
van Rector Jos. Cremers.

H. Grafkapel, waaromheen in 1647
een grootere kapel is gebouwd.

werk ook weer dit jaar in 't belang van 't Genootschap gedaan.

Het financiële verslag van den Penningmeester wordt daarna voorgelezen, terwijl de heer **Kortebos**, lid van de Kascommissie mededeelt, dat de boeken en bescheiden van den Penningmeester zijn nagegaan en in orde bevonden, waarvan schriftelijk mededeeling is gedaan in de boeken van den Penningmeester. De Voorzitter dankt de heeren Kortebos en Houben voor 't werk als leden der Kascommissie verricht, evenals den Penningmeester.

De aftredende bestuursleden worden bij acclamatie herkozen.

Bij de rondvraag zegt de heer **Kleipool** 't volgende. Uit 't verslag is me gebleken, dat B. en W. van Maastricht zich meer gaan interesseeren voor 't Museum. Kan 't Bestuur van 't Genootschap nu niet aandringen bij B. en W. op het aanbrengen van centrale verwarming in 't Museum. De Voorzitter zegt, dat in 't verleden hierop meerdere malen is aangedrongen. De vogel- en insectencollecties zijn zonder juiste verwarming niet goed te houden en wij weten ook, dat waardevolle collecties nog niet aan ons Museum geschonken zijn, omdat de verwarming van 't Museum te wenschen overlaat. Het Bestuur zal zeker ter zijner tijd op deze kwestie terugkomen.

Niets meer aan de orde zijnde sluit de Voorzitter de vergadering.

Na afloop van 't diner, waaraan Prof. Sprenger en de Voorzitter 't woord voerden, begon de excursie, die begunstigd door 't mooie weer uitstekend slaagde. Rector Cremers toonde de deelne-

mers de, door zijn toedoen gerestaureerde kapel, waarover hij in 't vorige Maandblad schreef. De heer v. Rummelen gaf een geologische uiteenzetting bij de insnijding van 't Albertkanaal (zie vorige Maandblad), terwijl de heer Grégoire de schare voerde langs bosch- en veldpaden en de botanische schatten toonde.

Een geslaagde excursie en voldaan trok men om 6 uur terug naar Maastricht.

De 28ste Jaarvergadering behoorde tot het verleden.

VERSLAG

DER ROERMONDSCH E VERGADERING

OP 6 JUNI 1939.

Aanwezig: de dames H. Nijsen en G. Reynders en de heeren J. Cals, J. Bannenberg, H. J. Bronnenberg, L. Mertens, H. H. In den Kleef, L. H. Stoks, Em. Janssen C.s.s.R., A. van Thiel, A. Smeets, A. Pijpers, H. W. Schenk, P. H. Stultgens, H. Mooren, J. H. van den Heuvel, Jos. Neuhuis, C. P. Verschuieren, A. Koenderink, Eug. Hennekens, Ed. Lüker, G. van den Boorn, W. Giesberts, G. H. Waage, P. Marres en E. Kruytzer. Bericht van verhindering was binnengekomen van den Burgemeester van Roermond, Mr. P. Reymer.

De Voorzitter, de heer **Kruijtzter**, heet allen welkom en 't verheugt hem, ook den nieuwen inspecteur van het L. O., den heer Bannenberg, te mogen begroeten. In 't bijzonder ook heet hij wel-

Kaak van een Mammout.

kom de twee bestuursleden van het Natuurh. Gen., de heeren Marres en Waage. Ook de Voorzitter, Rector Cremers, ware gaarne hier geweest, doch verwacht bezoek aan het museum belette hem te komen.

De Voorzitter begint met aan het Genootschap aan te bieden een bijna volledige onderkaak van den mammoet (*Elephas primigenius* Blum.), afkomstig uit de Maas van Noord-Limburg. De heer **Mooren**, hoofd van de Lindanusschool te Roermond, heeft er voor gezorgd, dat een zijner leerlingen, die deze kaak in zijn bezit had, haar aan het Genootschap heeft geschonken. Het verheugt de Roermondsche vergadering zeer, dit geschenk aan Maastricht te kunnen aanbieden, want het is in waarheid een zeldzaam stuk. Iedere kaakhelft bevat 2 kiezen: de voorste, klein en bijna versleten, de achterste, groot, die weldra de eerste moet vervangen. De achterste is gedeeltelijk reeds in gebruik (zie bijgaande foto van den heer Jacq. Storms). De kaak geeft ons derhalve een duidelijk beeld van de horizontale tandwisseling bij de Proboscidae.

Een tweede geschenk voor het Genootschap, het linker scheenbeen van den mammoet en een stuk van een stoottand, heeft de Voorzitter gekregen van een werkloze, die deze, al was 't dan niet met levensgevaar, dan toch met kleerscheuren, heeft weten op te diepen uit de oude Maas bij Roermond. De penningmeester van het Gen. heeft er voor gezorgd, dat deze werkloze een goeden dag gehad heeft.

De heer **Waage** zegt namens het Genootschap in hartelijke woorden dank voor deze goede gaven en spreekt er zijn vreugde over uit, deze kostbare aanwinsten hedenavond mee naar Maastricht te mogen nemen.

De heer **Mertens** laat een ex. zien van de aardbeiganzerik, *Potentilla fragariastrum* Ehrl., gevonden in het Leudal (het ex. van de vorige vergadering was afkomstig uit een bosch ten Z. van Echt).

Ook laat hij enkele zijderupsen zien, grootgebracht met slabladeren en een roestzwam, *Puccinea coronata*, op de vuilboom. De heer **Verschuieren** toont een groote zwam, voorkomende op loofboomen, zelden op naaldboomen, n.l. *Polyporus sulfureus*, gevonden langs te Vlootbeek te Linne. Het mycelium van deze zwam blijft steeds voortleven en tast vooral het kernhout aan (Rotfäule), zoodat de boom jarenlang kan blijven leven en zijn frisch uiterlijk kan bewaren, totdat tenslotte de kroon afvalt. Op een vraag van den heer **Marres** naar de bestrijdingswijze, antwoordt de heer Verschuieren, dat er helaas tegen dergelijke zwammen geen bestrijdingsmiddel bekend is.

De heer **Koenderink** toont een nestje van de lampion- of heidespin, *Agroeca brunnea*. Deze spin maakt in het eerste stadium een urtje van spinraden en in het tweede stadium wordt dit urtje met zand bekleed. De heer K. had 't eerste stadium, terwijl de heer **Pijpers** toevallig het laatste stadium kon laten zien en het geval met enkele woorden toelichtte. Verder liet de heer **Koenderink** enkele fossielen zien, afkomstig uit de Maas bij Stevensweert, n.l. een koraaltje, *Michelinia*, een gidsfossiel voor het carboon en een *Spirifer exporrectus* Dalm.; een Brachipode uit het siluur. Verder, afkomstig van dezelfde vindplaats, een fraaie kiezeloolith en een vuursteenbreccie. Uit een grintgroeve bij Neer een stuk witte kwarts met „spiegel” aan twee zijden, ontstaan door een verschuiving van twee aardlagen over elkaar. Naar aanleiding van de vondst (de oolith) van den heer K., vertelt de heer **Smeets** het volgende:

Kiezeloolith is een kiezelgesteente, bestaande uit zwarte lydietbolletjes, vaak van speldeknopgrootte, volgens sommigen ontstaan in Jura-afzettingen, (secundair), door oplossing en afzetting in een bed van kwarts, terwijl de kalk er uit verdween. Ze gelden als gidsgesteente van de plioceene, fluvia-tiele afzettingen en zijn op de Brunsummerheide (Fijnsgroeve) en op den top van de Kuls bij

Ubagsberg nog vrij rijk vertegenwoordigd. In Maasgrind zeldzaam. Voorts werd gewezen op de beteekenis van de kiezeloolith-étage als aanwijzing van een slenk, waar geen steenkolen op ontginbare diepte kon worden verwacht, waardoor de diepboringskosten aanzienlijk werden verminderd.

De heer Smeets had meegebracht een eenvoudige steenenverzameling voor de scholen, die met een kleine toelichting voor een geringen prijs kon worden geleverd en geschikt geacht werd, om onze jeugd belangstelling te leeren voor de kleine zwerwers over onze Limburgschen bodem.

De heer Neuhaus liet een Eénbes, *Paris quadri-folius*, zien, op speciale manier gedroogd, zoodat ze haar natuurlijken vorm behield. Verder vestigde hij de aandacht op het Bronbosch onder Merkelbeek.

De heer Pijpers toont een populierhaantje, *Lina populi* L. en enkele cocons van bladwespen, waarvan de larven leven op de akelei. Verder een vetplant van het genus *Bryophyllum*, die zich gemakkelijk voortplant door broedknoppen, die zich langs de bladranden ontwikkelen. Mooi is aan de jonge plantjes het druppelen te zien. Later ontwikkelen zich luchtwortels tot zelfs in de bloemtrossen. De bloemen zijn flets lichtpaars en 4-tallig. De heer Schenk deelt mede, bij Neeritter de boomkikvorsche hebben waargenomen. Bij informatie bleek deze kikker ook voor te komen te Echt, Herkenbosch, Grathem, Heibloem, Nunhem, Posterholt en Maas-tricht.

De heer Lückert heeft meegebracht de hommenvlinder, *Hemaris fuciformis* L., van welke soort hij 29 Mei j.l. 3 ex. gevangen heeft in het Munnichbosch bij Posterholt, vliegende op de bloemen van de braam. Door de groote gelijkenis met de hommel worden ze moeilijk opgemerkt. Ze vliegen geluidloos, de hommel broemt. Getoond werd ook de horzelvevlinder, *Trochilium apiformis* Cl., die een treffende gelijkenis met de hoornaar (gewoonlijk horzel genoemd) vertoont. Is algemeen en erg schadelijk, maakt gangen in populieren. In Aug. 1938 vond spr. op de Baraque St. Michel in België 'n zestal rupsen op de roode boschbes (Preiselbeere), wat de zeer zeldzame *Epicnaptera ilicifolia* bleek te zijn. Half April kwamen de vlinders uit, die ter vergadering getoond werden. Verder vond spr. eenige jaren geleden op de hei een takje met eitjes van de nachtpauwoog. Toen deze na een paar weken niet uitkwamen, werden ze nog eens goed bekeken en toen bleek, dat er kleine gaatjes in de eitjes zaten. In het fleschje bevonden zich een honderdtal kleine sluipwespjes, nauwelijks met het bloote oog waar te nemen. Elk eitje bleek de gastheer geweest te zijn van meerdere larven dezer sluipwespen.

Tegen acht uur sluit de Voorzitter de vergadering.

E.k. vergadering op Dinsdag 4 Juli, 's namiddags te 6 uur in het Bisschoppelijk College.

VLEERMUIZENWAARNEMINGEN

door Ir. D. C. van Schaïck.

In den zomer en nazomer ziet men zeer weinig, men kan wel zeggen zoo goed als geen vleermuizen in de grotten. Op een enkele plaats zag ik telkens wel eens een der kleine Myotis-soorten de dagslaap doorbrengen en overdag 'n Kleine Hoefijzerneus (*Rhinolophus hipposideros hipposideros*) rondvliegen.

Reeds in September neemt men er meer waar en het is alsof in die maand in de eerste plaats de Kleine Hoefijzerneuzen al op zoek zijn naar winterslaapplaatsen. Daarop volgen de kleine Myotis-soorten en de Grootoor en eerst laat in den herfst, tegen den winter, de Vale Vleermuis (*Myotis myotis*), het eerder of later invallen van de koudeperiode zal echter wel van invloed zijn op het betrekken van de winterschuilplaatsen door de laatstgenoemde soorten. In November 1938 waren er haast nog geen Vale Vleermuizen te vinden op hun typische slaapplaatsen: verspreid in de grotten, hoog tegen de vlakke wanden, meestal dicht aan het plafond. In December, nog voordat de koude inviel, zag men ze overal weer hangen.

De Meervleermuis (*Myotis dasycneme*) houdt bij het in winterslaap gaan eenigszins het midden en ik zag ze in November 1938 op vele plaatsen, veelal onder handbereik, hangen. Deze soort houdt er anders ook wel van om hoog in de gangen te hangen, zoowel tegen de vlakke wanden als dwars in de gangen aan een rand of ruw gedeelte van het plafond. In het laatste geval zijn ze gewoonlijk op een afstand al te herkennen, wanneer men tegen de lichte vacht aan de buikzijde kijkt. Juist in die vrijhangende houding zijn ze dikwijls geheel met waterdruppels bedekt. Ook de Vale Vleermuis wordt meermalen aan het plafond midden in de gangen gevonden, maar houdt daarbij meer van groote verticale randen of inspringingen, zoodat ze toch bij voorkeur met de buikzijde tegen het gesteente hangt. Er is een eigenaardig middel om de Vale van de Meervleermuis te onderscheiden, wanneer het dier ergens hoog tegen een wand hangt. Zoodra men het met een stok of vangnet aanraakt, hoort men het typeerende gepiep, dat van de beide soorten zeer verschillend is. Bij de Meervleermuis komt het vrijwel overeen met de waarschuwingsroep van de lijster, zoodra deze onraad bemerkt.

De kleine Myotis-soorten vindt men in de grotten met hooge gangen meestal lager aan de wanden en bij voorkeur in de verticale sleuven, die de vlakke deelen der wanden scheiden. Zij zoeken blijkbaar een meer beschutte plaats, hetgeen ook tot uiting komt in het feit, dat ze dikwijls in scheuren en spleten van wanden en plafonds kruipen. Men ziet ze haast nooit vrij hangen, met uitzondering van de Ingekorven Vleermuis (*Myotis emarginatus*), welke zich nogal eens als *M. dasycneme* gedraagt en vrij aan het plafond hangt in het midden der gangen, waar zich een ondiepe rand of spleet bevindt, in die gevallen vindt men